

Структура надходжень екологічного податку до бюджетів

Екологічний податок за економічною сутністю є компенсацією від людства за шкоду, яку воно заподіяло нашому навколишньому середовищу. Сума сплаченого екологічного податку певною мірою має становити саме ту суму, що покриє витрати, які необхідні для фінансування заходів для покращення навколишнього середовища. Наша держава має певний інтерес саме в тому, щоб сума сплаченого податку до бюджету збільшувалася, адже саме цей податок надасть певну компенсацію державі за заподіяну шкоду людства, не дивлячись на те, що податок є одним з джерел доходів бюджетів. Основна ціль державної екологічної політики – це зменшення забруднення природного середовища.

Якщо проаналізувати функції екологічного податку, то вони мають полягати у фінансуванні природоохоронних заходів для відновлення екології середовища від шкоди заподіяної забруднювачами. Доцільно було б виокремити види надходжень від екологічного податку:

- викиди в атмосферне повітря різних забруднюючих речовин;
- скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- поведження з відходами від різної діяльності;
- поведження з радіоактивними відходами;
- інші види надходжень.

Екологічний податок з початку його введення має розгалуження між рівнями бюджетної системи згідно законодавства, зокрема він розподіляється між місцевими та державним бюджетом (виняток становлять радіо відходи, які повністю відносяться до державного бюджету). Наразі, якщо проаналізувати обсяги надходжень екологічного податку до державного бюджету за останні декілька років, то можна побачити що у частині екологічного податку, який перебуває у розпорядженні місцевих бюджетів є саме кошти, які сплачені за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря і це є основною частиною надходжень даного податку.

Надходження від скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти є незначними, адже на сьогодні загальний обсяг скинутих забруднень у води зменшився має тенденцію до зменшення. Екологічний податок за скиди відходів від різної діяльності та радіоактивних відходів займає меншу частку у надходженнях до державного бюджету.

В країнах Європейського Союзу структура екологічних податків («екологічних податків») відрізняється. Зокрема, до інструменту екологічної політики окрім податків та реформ екологічного оподаткування є тарифи, збори, платежі, цінова політика, торгівельні дозволи та квоти, а також схеми відповідальності виробників. Однак, крім відмінностей можна відмітити спільне те, що доходи від таких податкових надходжень спрямовуються як у місцевий, так і державний бюджет. Хоча незначна частка надходжень спрямовується у вигляді внеску до загального бюджету ЄС.

На сьогодні у країнах ЄС об'єктом обкладення екологічними податками є енергія, транспорт, забруднення та ресурси. Основну частину надходжень від екологічного оподаткування у ЄС складають податки на енергію (до 93%). Проте, на практиці ставки податків не компенсують розміри екологічної шкоди та складають в середньому лише 2,3% ВВП.

Хоча і в Україні екологічне оподаткування застосовується дуже обмежено, але його механізм має певні переваги: дозволяє встановити ціну за негативний вплив (змусити забруднювача платити); надає стимул до скорочення викидів; сприяє зменшенню державних витрат, необхідних для підтримки розвитку більш екологічно дружніх технологій; надає підтримку інвестиціям для розвитку екологічно корисних інновацій.

Отже, можемо сказати що надходження від екологічного податку виконують значну роль в економіці не лише нашої держави, але й інших розвинутих країн. За рахунок саме екологічного податку може бути профінансована значна частина здійснення витрат на охорону навколишнього природного середовища.

Список літератури

1. Швець Ю.О., Григорович Л.С. Екологічний податок як інструмент економіки природокористування. Вісник Мукачівського державного університету. 2017. Вип. 10. С. 488–493.
2. Яворська Н.П. Екологічне оподаткування в країнах ЄС як інструмент підвищення ефективності екологічної політики. Підприємництво та інновації. 2019. № 10. С. 114–120.
3. Blochliger H., Kim J., Lotz J. Measuring Fiscal Decentralisation. Concepts and Policies. URL: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/governance/measuring-fiscaldecentralisation_9789264174849-en#page1.
4. Hart T., Welham, B. (2016). Fiscal decentralization. A public financial management introductory guide. Overseas Development Institute. URL: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11063.pdf>.